

TUOMARIN VIRKATOIMESSA TEKEMÄKSI EPÄILLYSTÄ RIKOKSESTA ILMOITTAMINEN

Esitutkintalain 5 luvun 1 §:n mukaan esitutkintaviranomaisen on ilmoitettava syyttäjälle tutkittavaksi tulleesta rikoksesta, jonka esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiset ovat yhdessä niille kuuluvan toimivallan perusteella päättäneet kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden piiriin tai josta syyttäjä on pyytänyt ilmoittamaan.

Syyttäjälaitoksesta annetun lain 5 §:n mukaan valtioneuvoston oikeuskansleri on erityis-syyttäjä, jonka syyteoikeudesta säädetään perustuslain 110 §:ssä. Viimeksi mainitun pykälän 1 momentin mukaan syytteen nostamisesta tuomaria vastaan lainvastaisesta menettelystä virkatoimessa päättää oikeuskansleri tai oikeusasiamies.

Mainitussa syyttäjälaitoksesta annetun lain 5 §:ssä tarkoitettuna syyttäjänä pyydän esitutkintalain 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettuihin tavoin poliisia ilmoittamaan tutkittavakseen tulleesta rikoksesta, jossa on kyse tuomarin epäilystä lainvastaisesta menettelystä virkatoimessa. Tämä pyyntöni korvaa apulaisoikeuskanslerin 17.6.1999 sisäasiainministeriölle lähettämässä kirjeessä (dnro 38/51/98) esittämän pyynnön.

Ilmoitus tehdään toimittamalla oikeuskanslerinvirastoon jäljennös asiassa kirjatusta tutkinta-ilmoituksesta. Poliisi voi harkintansa mukaan toimittaa samalla jäljennökset muista asiaan liittyvistä tuomarin menettelyn arvioimiseksi tarpeellisiksi arvioimistaan asiakirjoista kuten poliisille osoitetusta tutkintapyynnöstä tai asian alustavaksi arvioimiseksi jo hankituista asiakirjoista.

Ilmoitus tulee tehdä viivytyksettä asian tultua poliisin tietoon.

Vaikka toimivalta syytteen nostamisesta tuomarin tekemäksi epäilystä lainvastaisesta menettelystä virkatoimessa kuuluu ylimmille laillisuusvalvojille, kuuluu esitutkinta ja sen toimittamisedellytysten arviointi kyseisenlaisessa asiassa normaaliin tapaan poliisin tehtäviin ja toimivaltaan. Oikeuskansleri on kyseisenlaisen asian esitutkinnassa syyttäjän asemassa. Poliisi ei voi siirtää tutkittavakseen saatettua asiaa oikeuskanslerille lukuun ottamatta esitutkinnan valmistumisen jälkeen tapahtuvaa asian toimittamista syyttäjälle.

Poliisin ilmoituksen saavuttua oikeuskanslerinvirastoon asia kirjataan vireille ja jaetaan käsiteltäväksi viraston oikeusvalvontaosastolle. Asian valmisteltavakseen saama osaston esittelijä ottaa yhteyttä tutkinnanjohtajaan. Hän saattaa välittää tällöin jo tutkinnanjohtajalle oikeuskanslerin asiasta poliisin tiedoksi lähettämän materiaalin perusteella muodostaman alustavan käsityksen. Selvässä tapauksessa näkemys saattaa olla se, ettei oikeuskanslerin puolesta ole estettä sille, että esitutkinta jätetään esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 1 momentin nojalla toimittamatta. Tutkinnanjohtajan tulee kuitenkin aina itsenäisesti harkita, toimitetaanko asiassa esitutkinta vai ei. Poliisi voi luonnollisesti aloittaa esitutkinnan ja suorittaa tutkintatoimia jo ennen oikeuskanslerinviraston yhteydenottoa.

Jos esitutkintaa ei toimiteta, tulee päätös asiasta lähettää tiedoksi oikeuskanslerille. Oikeuskansleri harkitsee tämän jälkeen, antaako asia mahdollisesti vielä aihetta hänen toimenpiteisiinsä. Oikeuskansleri voi laillisuusvalvojana arvioida asiaa muutenkin kuin rikosoikeudellisesti. Mikäli tutkinnanjohtaja on ennen mainittua yhteydenottoa jo ennättänyt toimittaa oikeuskanslerinvirastoon päätöksen esitutkinnan toimittamatta jättämisestä, ei tutkinnanjohtajaan pääsääntöisesti oteta oikeuskanslerinvirastosta yhteyttä sikäli kuin oikeuskanslerilla ei ole perusteita arvioida tuomarin menettelyä rikosoikeudellisesti toisin kuin asian tutkinnanjohtaja esitutkin-
tapäätöksessään.

Oikeuskansleri

Jaakko Jonkka

Osastopäällikkö
Esittelijäneuvos

Petri Martikainen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi